

vateli, neboť volba exekučního prostředku náleží vymáhajícímu věřiteli a zpeněžení pachtovních práv dlužníkových bylo by jiným exekučním prostředkem, než zpeněžení dlužníkovy budovy. Vymáhající věřitel vysvětlil v rekursu proti usnesení prvního soudu, proč exekuci omezuje na zpeněžení budovy; navrhovaná exekuce jest podle zákona přípustna a soudu nezbývá, než řídit se návrhem.

Čís. 3398.

Zaopatřovací požitky bývalých zaměstnanců na velkém majetku pozemkovém (zákon ze dne 18. března 1921, čís. 130 sb. z. a n.).

Nárok přísluší i zaměstnanci, jemuž zaměstnavatel poskytl pensi, jen aby ho nemusel dále podržeti ve službě.

(Rozh. ze dne 15. ledna 1924, Rv II 751/23.)

Žalobu na placení služebních požitků dle zákona čís. sb. 130/1921 opíral žalobce o soudní smír ze dne 18. prosince 1905, jímž se mu žalovaná zaměstnavatelka zavázala, platiti 1.000 K ročně. Procesní soud první stolice žalobu zamítl, odvolací soud jí vyhověl. Důvody: Plnění, které žalovaná smírem ze dne 18. prosince 1905 vzala na sebe, jest pokládati za zaopatřovací požitek podle rozumu šu 1 zákona ze dne 18. března 1921, čís. 130 sb. z. a n. Tomu nasvědčuje jednak poznačení »pense«, kterým toto plnění ve smíru nazýváno, ale hlavně tomu nasvědčuje povaha tohoto platu, totiž příjem, kterého se dostává ze služby vystoupivšímu zaměstnanci od jeho bývalého zaměstnavatele pro služby oním tomuto vykonané. Nezáleží na tom, že žalovaná se k placení pense uvolila, ačkoli nastaly podmínky, ujednané ve smlouvě, kterou strany služební poměr žalobcův a předpoklady pense byly upravily. Žalovaná byla zajisté oprávněna, žalobci ihned nad svou povinnost pensi povolit. Bylo-li ve smíru výslovně k obsahu této smlouvy poukázáno, stalo se tak zřejmě jen k přesnému poznačení rozsahu povinnosti, kterou žalovaná smírem nad smluvní závazek se odhodlala plniti. Také na tom nesejde, že žalobce byl tehdy podle vlastního tvrzení schopen služby a skutečně pak ještě dlouhá léta službu konal. Tím nepozbyla jeho pense povahy zaopatřovacího požitku, neboť je všeobecně známo, že se pense často vyplácí i osobám ze služby vystoupivším bez invalidity, ať již způsobené stářím nebo chorobou, a osobám, které si po té ještě hledaly a našly službu jinou. Že také zákon čís. 130/21 tak pojímá výraz zaopatřovací požitky, lze nejjasněji seznati z vládního nařízení ze dne 2. března 1923, čís. 46 čl. I., uvádějícího za příklad případ, ve kterém bývalý zaměstnanec běře zaopatřovací požitky od dvou bývalých zaměstnavatelů, a nad to nabývá ještě nároku proti třetímu. Toto nařízení a jeho základ, zákon ze dne 13. července 1922, čís. 215 sb. z. a n., oním prováděný, zůstaly napadeným rozsudkem v podstatě vůbec nepovšimnuty. Při náležitém ocenění jejich obsahu nebylo by bývalo lze právem tvrditi, že se oba důvody pro uplatňování zaopatřovacích požitků, uvedené v šu 1, pod písm. a) a

písm. b) zák. čís. 130/21 navzájem vylučují a že musí být uskutečněny při službě, která přímo předcházela až do působnosti zákona zřízencovu neaktivnímu stavu, nýbrž bylo by bývalo jasné, že tento souběh nároků je podle oněch předpisů možný a tam výslovně upraven. Zároveň by byly bývaly také zmizely obavy domnělých nesrovnalostí, na které napadený rozsudek ve svém příkladu poukazuje a pro které se dovolává přirozeného právního citu ve prospěch svého názoru. Pro tento nelze nic vyvozovati ani z odst. (1) Šu 11 prov. nař. ze dne 23. května 1921, čís. 189 sb. z. a n., neboť povinnost, oznámiti nároky poslednímu zaměstnavateli, kotví patrně v úvaze, že zpravidla bude poslední zaměstnavatel podle Šu 11 zák. také povinen požitky plniti a zaměstnanci snad také je nejbližší a nejsnáze přístupný. Že z tohoto předpisu nic neplyne pro názor soudu první stolice, vysvítá hned z (2) odstavce téhož Šu 11 nař. čís. 189/21, podle něhož je zaměstnanec povinen všem zaměstnavatelům, od kterých zaopatřovací požitky bere, učiniti tam blíže předepsané oznámení.

N e j v y š š í s o u d nevyhověl dovolání.

D ů v o d y:

Dovolání napadá rozsudek odvolacího soudu jedině dovolacím důvodem čís. 4 Šu 503 c. ř. s. a pouze v tom směru, že odvolací soud prý neprávem přijímá roční důchod 1000 K, který žalovaná přiznala žalobci podle soudního smíru ze dne 18. prosince 1905 jako pensi na dobu jeho života, za zaopatřovací požitky po rozumu Šu 1 písm. a) zákona ze dne 18. března 1921, čís. 130 sb. z. a n., a hledí čistě jen z pohnutky, která žalovanou k tomuto smíru přiměla, dovoditi, že důchodu tomu nelze této povahy přiznati, neboť prý jí šlo pouze o to, aby služební smlouva se žalobcem, jež byla nevypověditelná, a dle níž měl nárok na pensi jedině pro případ nezpůsobilosti k práci (službě), rozvázala, ježto jí žalovaný služebně nevyhovoval, a by se zahájeného proti ní sporu zbavila, a z tohoto důvodu se odhodlati musila k peněžním obětem na ten způsob, že, nemajíc po ruce dostatečných prostředků, by žalovanému dala jednou pro vždy odbytné v přiměřené výši, jemu toto odbytné poskytla ve způsobě ročního důchodu. Žalobce nežaloval prý tehdy na pensi, jež mu vůbec nepříslušela, a z téhož důvodu nebyl mu tento důchod, třeba byl označen jako »pense«, zajištěn prý jako požitek zaopatřovací, ježto žalovaný neodcházel ze služby jako nezpůsobilý k povolání, nýbrž bylo výslovně s tím počítáno, že si najde službu jinde, a za tím účelem bylo mu vydáno i služební vysvědčení. Vývodům těm dostalo se však případného vyvrácení již v napadeném rozsudku a lze v celku na ně poukázati. § 1 písm. a) uvedeného zákona mluví o zaopatřovacích požitcích z důvodu trvalého služebního poměru a v tom smyslu vykládá pojem ten i prováděcí nařízení čís. 189/21. Že žalobce tehdy ještě služebního věku k nabytí pense nedosáhl a že se nestal ani jinak nezpůsobilým ke službě, nemění na věci ničeho, když tento důchod přiznán byl mu z důvodu služebního poměru, jenž byl trvalým a podle vlastního tvrzení dovolatelky nevypověditelným, a to výslovně

jako pense na čas jeho života, čímž dostalo se mu nepochybně povahy zaopatřovacího požitku, kteráž ostatně zřetelně vyniká i z toho, že byla tímto smírem upravena pense i pro manželku žalobcovu pro případ, že by on zemřel. Pohnutka, která dovolatelku k tomu vedla, jest nerozhodná; propustila-li žalobce ze služby za současného závazku, platiti mu určitý důchod na jeho zaopatření na čas života, přiznala mu tím pensi, jak tento důchod ve smíru i označila, a její pokus, věci pravý její význam odníti s poukazem na § 914 obč. zák. musí zůstat bezúspěšným. Dovolatelka spatřuje v napadeném rozhodnutí neprávem křivdu pro sebe, neboť poskytla-li žalobci onu pensi — jak tvrdí — jen proto, aby jej nadále podržeti nemusila ve službě, kterou by si byl nárok na výslužné vysloužil, jest spravedливо, by mu pensi tu platila, a okolnost, že ji musí zvýšiti přiměřenou kvotou, jak nyní nové zákonné předpisy o zaopatřovacích požitcích bývalých zaměstnanců na velkém majetku pozemkovém čís. 130/21, 189/21 a 215/22 předpisují, jest jen důsledkem těchto nových zákonů. Dovolatelka nedoznala tedy v nižádném směru bezpráví, bylo-li jí napadeným rozsudkem uloženo placení této kvoty, na ni podle §u 11 cit. zák. čís. 130/21 a 215/22 připadající.

Čís. 3399.

Kontribučenské obilní fondy jsou samostatnými právníckými osobami.

Jde o závazek soukromoprávní (§ 1 j. n.), zavázali-li se příslušní činitelé odváděti z kontribučenského obilního fondu příspěvek ku platu učitele lokální školy.

Konkurenční povinnost patrona, pozemkové vrchnosti a obce, přispívati na plat učitele lokální školy, kotvila v právu veřejném.

(Rozh. ze dne 16. ledna 1924, R I 1114/23.)

Okresní školní fond v P. (v Čechách) domáhal se na okresní hospodářské záložně v P. zaplacení 267 Kč 30 h a zjištění povinnosti, odváděti ročně 89 Kč 10 h do pokladny okresního školního fondu v P. Nároky tyto odvozoval z toho, že tu jde o část příjmů učitele v Z., jež prý dříve pozůstávala z povinnosti kontribučenského obilního fondu v Z., odváděti učiteli ročně 2 dolnorakouské měřice pšenice, 6 dolnorakouských měřic žita, 3 dolnorakouské měřice ječmene a 4 dolnorakouské měřice ovsa, což prý dle ustanovení §u 23 zemského zákona ze dne 10. února 1876, čís. 86 z. zák. bylo změněno v peněžní roční dávku 89 K 10 h, jež prý byla posleďně placena 26. února 1909 od okresní hospodářské záložny v M., nyní v P., jež jest nástupcem a právním pokračovatelem kontribučenského obilního fondu v Z. Žalobce opíral nárok na 89 Kč 10 h o protokol ze dne 24. srpna 1857, kterým se prý zastupci a přednostové přiškolených obcí zavázali k odvádění naturální shora uvedené dávky z kontribučenského fondu v Z. a, protože prý byl fond ten utvořen příspěvky usedlíků, tvrdí žalující strana, že usedlíci